

Ольга Сорочинська

Науковий керівник – канд. іст. наук Сидорук Т. В.,
Національний університет “Острозька академія”

“СОЮЗ ДЛЯ СЕРЕДЗЕМНОМОР’Я”: ПРІОРИТЕТИ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

“Союз для Середземномор’я” є ініціативою в рамках Європейського Союзу та прикладом успішного продовження Європейської політики сусідства. У межах цього проекту ініційовано тісну співпрацю для забезпечення добробуту, процвітання та безпеки в регіоні Південного Середземномор’я.

“Mediterranean Union” is implemented by the European Union and is an example of the successful continuation of the European Neighbourhood Policy. Within this project, close cooperation of the welfare, prosperity and security is initiated for the Southern Mediterranean region.

“Союз для Средиземноморья” является инициативой в рамках Европейского Союза и есть примером успешного продолжения европейской политики соседства. В рамках этого проекта иницируется тесное сотрудничество для обеспечения благосостояния, процветания и безопасности в регионе Южного Средиземноморья.

Творцем ідеї “Союзу для Середземномор’я” був 23-ій Президент Франції Ніколя Саркозі (з 16 травня 2007 р. по 15 травня 2012 р.). У саміті, що відбувся в Парижі 13 липня 2008 року, взяли участь 27 країн Європейського Союзу, 5 європейських країн, що мають вихід до Середземного моря (Албанія, Боснія і Герцеговина, Монако, Чорногорія, Хорватія) і 11 країн Південного Середземномор’я (Алжир, Єгипет, Ізраїль, Ліван, Марокко, Сирія, Туніс, Туреччина, Палестинська адміністрація, Йорданія та Мавританія). Так було відновлено Євро-Середземноморське партнерство, а “Союз для Середземномор’я” мав стати черговим поштовхом для країн Півдня Середземномор’я до тісної співпраці з відповідними загальноєвропейськими структурами.

“Союз для Середземномор’я” мав стати новим етапом в Європейській політиці сусідства та зблизити країни ЄС з країнами південно-середземноморського регіону. Наслідком цього процесу стало створення нових рамок співробітництва, створювався спільний секретаріат, що мав займатися відбором та аналізом проєктів, необхідних регіону, і в рамках цього співробітництва право голосу мали всі країни учасники (як країни ЄС, так і Південного Середземномор’я).

Пріоритети “Союзу для Середземномор’я”, що складають цілий комплекс стратегічних цілей, сформульовано таким чином:

1. Політика відбіркової імміграції.

2. Екологія та захист навколишнього середовища, боротьба з забрудненням Середземного моря.

3. Політика спільного довгострокового розвитку і зміцнення співробітництва та взаємодопомоги усередині Середземноморського регіону у галузі економіки (зона вільної торгівлі, інвестиції, розвиток транспортної інфраструктури, енергетична безпека, створення та передача новітніх технологій).

4. Боротьба з корупцією, організованою злочинністю та тероризмом та створення зони безпеки навколо кордонів країн-учасників даного проєкту.

5. Розвиток культури, системи освіти, охорони здоров’я, боротьба проти нерівності та несправедливості.

Ініціатива “Союзу для Середземномор’я”, яка вважається продовженням Барселонського процесу та Європейської політики сусідства у Середземномор’ї, є вираженням послідовності та спадковості підходу Європейського Союзу при розбудові стосунків з регіоном Південного Середземномор’я.

Країнам-учасникам надається право вибору участі або не участі у створенні, підтриманні та реалізації проєктів, що розробляються у рамках “Союзу для Середземномор’я”, тобто присутність скрізь і всюди не є обов’язковим для всіх країн, що уклали Паризьку декларацію. Це надає країнам можливість пропонувати та обирати лише ті проєкти, в яких вони реально зацікавлені. Головним чином це буде зумовлюватись різними потребами, безпосередньо пов’язаними з рівнями соціально-економічного розвитку цих країн.

Створюючи цю ініціативу, країни ЄС керувались спільною метою забезпечення власної безпеки, стабільності та процвітання біля кордонів Європейського співтовариства через тіснішу і налагоджену співпрацю і надання сусіднім державам багатогранної допомоги. Це і стало одним із основних пріоритетів “Союзу для

Середземномор'я". Цей пріоритет виходить із наявності у країнах Північної Африки потенційно небезпечних проблем (імміграційні потоки, демографічна проблема та ін.), їх загострення у безпосередній близькості до кордонів Європи не може не турбувати європейців.

В регіоні проводиться інвестування коштів у цілі довгострокового розвитку, а саме в охорону навколишнього середовища, розвиток освіти та досліджень, альтернативних джерел енергії, проте всі ці проекти є актуальними передусім для західного постіндустріального суспільства, але аж ніяк не для країн, що розвиваються, де на першому місці стоять невирішені проблеми бідності, зростання населення та безробіття, забезпечення продовольством та водою. Населення Алжиру, Тунісу, Марокко скоріше переймаються отриманням віз та роботи, ніж очищенням акваторії Середземного моря та створенням узбережної автомагістралі. В цьому і головні перешкоди до створення та реалізації взаємовигідних і необхідних проєктів, які різняться рівнем своєї необхідності для цих двох досить різних регіонів.

Серед конкретних регіональних проєктів варто згадати боротьбу із забрудненням Середземного моря, забруднення та потепління клімату впливає на засолення води в Середземному морі, що несе загрозу його флорі та фауні. Також за останні 15 років викид прісної води в море зменшився в два рази. Також планувалося збудувати морські і наземні комунікації для прискорення процесу товарообміну між двома берегами Середземного моря.

Фінансування на всі проєкти в рамках "Союзу для Середземномор'я" здійснюється з спільного фонду держав-учасників, приватного сектору, бюджету ЄС, внесків держав-членів та третіх держав та Європейського інвестиційного банку.

В організаційному плані учасники погодилися проводити саміти кожні два роки по черзі в одній із країн ЄС або країн півдня.

Отже, ця ініціатива була створена задля реалізації спільних цілей її членів – "разом будувати майбутнє світу, демократії, процвітання, гуманітарного, соціального та культурного взаєморозуміння", як це було зазначено в заключній декларації саміту по створенню Союзу для Середземномор'я.

Список використаних джерел та літератури:

1. Середземноморський вектор у зовнішній політиці Ніколя Саркозі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2012_59_dod/Gileya59_/P10_doc.pdf. – Назва з екрана
2. Союз заради Середземномор'я чи Середземномор'я заради Франції? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/POLITICS/soyuz_zaradi_seredzemnomorya_chi_seredzemnomorya_zaradi_frantsiyi.html. – Назва з екрана
3. У Франції 43 держави створили Союз для Середземномор'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.newsru.ua/world/13jul2008/newunion.html>. – Назва з екрана
4. European Neighbourhood Policy–European Commission [Electronic resource]. – Access mode: http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm. – Title from the screen
5. Mediterraneanunion – EuropeanCommission [Electronic resource]. – Access mode: http://ec.europa.eu/bepa/publications/mediterranean-union/index_en.htm. – Title from the screen